

TİSVA

Türkiye İsrafi Önleme Vakfı
Turkish Foundation for Waste Reduction

TÜRKİYE GRAMEEN MİKRO KREDİ PROJESİ BİLGİ NOTU

Mikro kredi; iş yapma fikri olup, gelir getirici bir faaliyette bulunmak üzere, küçük bir başlangıç sermayesine ihtiyacı olan yoksullara imkan verilmesidir. Sadece güvene dayanan, teminatsız ve kefilsiz küçük sermaye şeklindeki mikro kredi, yoksulların kendi kendilerine yoksulluktan kurtulmaları için etkili bir stratejidir.

Mikro kredi sistemi vasıtasıyla kişiye yemesi için bir balık verilmez. Ona nasıl balık tutulacağı da öğretilmez. Ancak bunların ötesinde, yoksulun balık tutmak için bir ağ veya kayık kiralaması veya alması sağlanır.

Mikro kredinin amacı, klasik yollarla kredi elde edemeyecekler, yoksulluğu, gelir dağılımındaki adaletsizliği ve işsizliği azaltacak şekilde, ailesi ve kredi alan için, kendi kendine gelir getirici bir faaliyet yapılmasını sağlayarak, ekonomik ve sosyal kalkınmayı gerçekleştirmektir.

Mikro kredinin uluslararası uygulamalarında, en yoksul insanları ve özellikle mevcut resmi mali sistemin dışladığı yoksulun yoksulu kadınları öncelikle hedef almaktadır. Daha sonra işsiz gençler, topraksız köylüler, küçük ölçekli çiftçiler, sokaktaki sahipsiz çocuklar ve orman köylüleri gelmektedir.

Mikro kredi fikri ilk olarak 1973 yılında Bangladeş'te ekonomi Profesörü olan Muhammad Yunus tarafından ortaya atılmıştır. Yunus, yoksulluğun çok yoğun bir şekilde yaşandığı Bangladeş'te genç bir kadına bambu sepet yapması için \$6 kredi vererek başlatmıştır.

Mikro kredi; başta A.B.D. ve Avrupa'nın çeşitli ülkeleri de dahil olmak üzere, bütün kıtalarda ve Türkiye dahil yaklaşık 111 ülkede başarıyla uygulanmaktadır. Mikro kredi uygulamalarında yoksullara Bangladeş'te 36 dolar ABD'de ise 1200 dolar olarak verilirken, Türkiye'de Türkiye İsrafi Önleme Vakfı, Grameen Bank ve Diyarbakır Valiliği işbirliği ile Diyarbakır'da başlatılan yoksulun yoksulu kadınlara ortalama 500 milyon lira olarak verilmektedir.

2002 yılı sonu itibariyle, dünyada 58 milyon aile mikro kredi imkanlarından istifade etmiştir. Mikro kredi Sistemi, en kötüsü %98 olmak üzere, büyük çoğunluğu (%100 olacak şekilde) çok yüksek geri ödeme oranına sahiptir. Sistemin başarısına istinaden Birleşmiş Milletler tarafından 2005 yılı "Dünyada Mikro Kredi Yılı" ilan edilmiştir. Ayrıca, Birleşmiş Milletler tarafından 2015 yılına kadar yoksulluğun mikro kredi vasıtasıyla %50 azaltılması hedefi konmuştur.

Türkiye’de Mikro Kredi Uygulamasına; Diyarbakır Milletvekili Prof. Dr. Aziz Akgül’ün öncülüğünde Türkiye İsrarı Önleme Vakfı, Diyarbakır Valiliği ve Grameen Trust işbirliği ile Diyarbakır’da 11 Haziran 2003 tarihinde “**Türkiye Grameen Mikro Kredi Projesi**” adı altında başlanmış ve 18 Temmuz 2003 tarihinde ilk mikro kredi çekleri Başbakan Sayın R. Tayip Erdoğan tarafından verilmiştir. Söz konusu proje, üç yıllık bir proje olup, ülke genelinde yaygınlaştırılacaktır. Proje; Grameen Trust tarafından yapı, işlet, devlet modeliyle Türkiye’deki uygulayıcılara sunulacaktır.

Ülkemizdeki ilk mikro kredi projesi uygulaması çerçevesinde birisi Proje Direktörü, ikisi Alan Yöneticisi toplam 3 yabancı uzman ile 9 Türk çalışan Diyarbakır’daki Mikro Kredi Projesini yürütmektedir.

Diyarbakır’da başlatılan projenin ilk kredileri 18 Temmuz 2003 tarihinde 6 kişiye verilmiştir. 19 Şubat 2005 tarihi itibarıyla; Diyarbakır’da 69 merkezde 212 gruba ve Bismil’de 29 merkezde 96 gruba olmak üzere **toplam 1513 yoksulun yoksulu kadına 970 milyar TL kredi verilmiştir**. Diyarbakır’da verilen mikro krediler 100 milyon ile 700 milyon lira arasında değişmektedir. Diyarbakır’dan sonra Batman Valiliği’nce mikro kredi uygulamasına başlanmıştır.

Verilen krediler 1 yıllık olup haftalık geri ödemelerle alınmaktadır. Verilen kredilerde kredi alanlardan %20 hizmet maliyeti alınmaktadır. Hizmet maliyetinin alınmasının iki sebebi; işletme maliyetinin karşılanması ve mikro kredi projesinin sürdürülebilirliğini sağlamaktır.

500 milyon kredi alan bir şahıs, 100 milyon hizmet maliyeti ile birlikte, tatiller hariç 46 hafta boyunca yaklaşık 13 milyon TL haftalık ödeme yapar. **Yirmi dört haftaya oluşan geri ödemelerde, %99.5 geri dönüş sağlanmıştır**.

Türkiye Grameen Mikro Kredi Projesi'nde Diyarbakır ilinde kredi verilenlerin yapmış oldukları işlerin konu başlıklarına göre dağılımı aşağıdaki gibidir.

1. İşleme ve Üretim

- a) El İşlemeciliği
- b) Ekmek Yapımı
- c) Ayakkabı İmalatı
- d) Sütçülük
- e) Peynir İmalatı
- f) Çocuk Elbisesi İmalatı
- g) Tatlı İmalatı

2. Tarım

- a) Sebze Yetiştiriciliği
- b) Tütün Yetiştiriciliği
- c) Pamuk Yetiştiriciliği
- d) Buğday Yetiştiriciliği

3. Evcil Hayvan ve Balıkçılık

- a) Süt İnekçiliği
- b) İnek Yetiştiriciliği
- c) Koyun ve Keçi Yetiştiriciliği
- d) Hindi Besiciliği

4. Hizmet Sektörü

- a) Ayakkabı Boyacılığı
- b) Güzellik Salonu
- c) Likitgaz Satıcılığı
- d) Bisiklet Kiralama
- e) Dikiş Yapma
- f) Çamaşır Yıkama
- g) Nakış, İşleme ve Süsleme İşleri

5. Ticaret Sektörü

- a) Sığır Ticareti
- b) Yemek Kazanı Satışı
- c) Elbise Ticareti
- d) Odun Satışı (Lokantalara)
- e) Meyve ve Sebze Ticareti

6. Seyyar Satıcılık

- a) Sebze
- b) Elbise
- c) Ekmek
- d) Çikolata

7. Dükkan İşletmeciliği

- a) Manav
- b) Eski Cep Telefonu Alım Satımı
- c) Terzi